

Dato 09.02.2016

## **Røde Kors Ungdoms høringsinnspill til Justis- og beredskapsdepartementets forslag til endringer i utlendingslovgivningen – innstramminger II**

Røde Kors Ungdom ønsker i all hovedsak å kommentere forslaget som omhandler utvidet bruk av midlertidige tillatelser for enslige mindreårige asylsøkere som angitt i punkt 6.4. i departementets høringsnotat. Vi ser med særlig bekymring på dette forslaget. Dette vil, slik vi forstår det, innebære at midlertidige oppholdstillatelser kan gis til alle enslige mindreårige uavhengig av alder, i motsetning til i dag hvor det er en nedre aldersgrense på 16 år, og uavhengig av hvorvidt det foreligger et beskyttelsesbehov. Det er flere kritiske momenter ved dette forslaget:

### **1) Forslaget vil ha alvorlige konsekvenser for barnas psykiske helse**

Frivillige i Røde Kors Ungdom treffer barn som har flyktet alene gjennom våre aktiviteter på asylmottak. Vi er til stede og arrangerer sosiale aktiviteter i flere mottak over hele landet, både i transittfase, og i ordinære mottak. Møtene med enslige mindreårige asylsøkere gjør sterke inntrykk for våre frivillige. Ungdommene i mottakene forteller om bekymring for fremtiden, bekymring for slektninger og venner i hjemlandet og bekymring for om de får opphold i Norge eller om flukten fortsatt ikke er over. Våre frivillige møter ungdom som kjenner på ensomhet, og mange beskriver en følelse av å stå alene i en svært vanskelig livssituasjon.

Barn som flykter alene er en svært sårbar gruppe. Det er dokumentert at de i større grad enn andre har psykiske helseplager, har vært utsatt for traumer og at de er overrepresentert på statistikken over posttraumatiske plager knyttet til krigsopplevelser.<sup>1</sup> Vi ser også denne

---

<sup>1</sup> Oppedal Berit, Karoline Seglem, Laila Johansen (2009) *Avhengig og selvstendig – enslige mindreårige flyktnings stemmer i tall og tale*, Rapport 2009:11 Nasjonalt folkehelseinstitutt

sårbarheten i våre møter gjennom frivilligheten. Siden det ble innført midlertidige tillatelser for enslige mindreårige asylsøkere i 2009 har denne oppholdstillatelsen vært brukt i svært begrenset grad. Like fullt har det vært svært vanskelig for de som har fått innvilget slik begrenset opphold og i noen tilfeller en ytterligere traumatiserende situasjon.<sup>2</sup>

Røde Kors Ungdom er bekymret for at flere barn som settes i denne vanskelige situasjonen vil, istedenfor å returnere til hjemland ved fylte 18 år, heller forsvinne fra mottak og gå under jorden. Erfaringer så langt med midlertidige tillatelser tyder på at flere barn har forsvunnet fra mottak. Per september 2015 hadde 75 av 221 barn med midlertidig tillatelse forsvunnet. Disse barna kan ha blitt utsatt for menneskehandel.

Røde Kors Ungdom opplever at forslaget til endringer ikke tar hensyn til sentral kunnskap om denne gruppen og de alvorlige konsekvensene dette vil innebære for barna det gjelder. Det er godt kjent at det å leve i usikkerhet og midlertidighet er svært belastende for den enkelte.<sup>3</sup> Vi ser det derfor som svært bekymringsverdig at det nå foreslås at dette skal kunne ramme flere barn og i større grad enn det som er praksis i dag. Forslaget vil ramme de aller mest sårbare barna.

## **2) Forslaget vil ikke føre til at færre barn og unge legger ut på flukt**

Noe av grunnlaget for forslaget slik det legges frem i departementets høringsnotat er at ved å utvide ordningen med midlertidige tillatelser vil færre barn legge ut på en farefull flukt. Sentralt står også ideen om «ankerbarn», altså at barn sendes på flukt til Europa av sine familier i hjemlandet. Det finnes imidlertid lite dokumentasjon som understøtter at barn i særlig grad sendes på flukt av sine foresatte. Videre har det ikke vært en nedgang i antall barn som legger ut på flukt over de siste årene, snarere tvert om. Dersom vi ser nærmere på opprinnelsesland for majoriteten av enslige mindreårige som søker asyl i Norge, ser vi at de kommer fra land som er preget av langvarige konflikter, krig og autoritære styreformer som Afghanistan, Syria og Eritrea. Slik vi ser det tyder dette på at barna som legger ut på flukt gjør det av behov for beskyttelse. I brev fra UDI til Justisdepartementet 28. januar 2013 fremkommer det at tiltaket med å innføre midlertidige tillatelser fra 2009 har hatt lite effekt på ankomster fra land som Afghanistan og Eritrea.<sup>4</sup> Slik vi ser det er det dermed høyst usikkert om forslaget vil ha den effekten det søker, og at å utvide bruken av midlertidige tillatelser ikke vil forhindre at flere barn legger ut på flukt.

---

<sup>2</sup> Sønsterudbråten Silje (2010) *Veien videre – Evaluerings- og opplæringsopplegget som tilbys enslige mindreårige med begrensede oppholdstillatelser*, Fafo

<sup>3</sup> Lidén Hilde, Ketil Eide, Knut Hidle, Ann Christin Nilsen og Randi Wærdahl (2013) *Levekår i mottak for enslige mindreårige asylsøkere*, Institutt for samfunnsforskning

<sup>4</sup> UDI, 28.1.2013 *Barn som har fått midlertidig oppholdstillatelse i påvente av retur*, i NOAS (2014) *Anbefalinger til norske myndigheter*

### **3) Forslaget vurderer ikke hensynet til barnets beste**

Røde Kors Ungdom stiller videre spørsmål ved hvorvidt et slikt forslag vil kunne være i tråd med hensynet til barnets beste slik det er nedfelt i artikkel 3 i Barnekonvensjonen. I departementets høringsnotat foreligger det ikke en redegjørelse for hvordan utvidet bruk av midlertidig opphold vil være i tråd med Norges forpliktelser til å ivareta barnets beste. Dette er beklagelig. Vi mener det bør gjøres en grundig vurdering av dette hensynet.

Flere av forslagene som nå er ute på høring bærer tydelig preg av å skulle oppnå en innvandringsregulerende effekt. Vi mener det er svært urovekkende at dette skal ramme barn. Barn og barns rett til beskyttelse og omsorg skal ikke brukes som en brikke for å oppnå politiske mål om innvandringsregulering.

Med vennlig hilsen

Landsråd Røde Kors Ungdom